

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב"√".

הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב"X".

הבנת הנקרא והבעה בכתב	
סוגי הטקסטים	
√	• מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	• מאמרי עמדה ושכנוע
√	• טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
√	• טקסטים שימושיים
X	• ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	• טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות
ממדי הבנת הנקרא	
<p>ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה, כמפורט בחוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"א (סעיף 3.5). במקצת משאלות ההבנה ייבדקו גם היבטים של ניסוח, מבע ותקינות.</p>	
כתיבה	
√	• כתיבה הממזגת בין כמה טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי התוכן במטלה
X	• כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים
לשון: תקינות בשם המספר, באותיות השימוש ובמילות היחס	
√	• שימוש תקני בשם המספר: בצורה ובהתאם; הסוג: המספר המונה (היסודי) לרבות תאריכים, המספר הסודר, המספר הסתמי
√	• הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) בהצטרפותן לשם המספר
X	• שימוש תקני בשם המספר: שברים
X	• הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) בהצטרפותן לשמות העצם
X	• שימוש תקני במילות היחס

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√ .
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X .

לשון: מערכת הצורות	
√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"ו, ל"י, ל"א, ע"ו, לרבות שורשים מורכבים ושורשים בעלי עיצורים גרוניים
√	• עמידה על הקשר בין צורות הפועל למשמעות ולשימוש בהן בטקסט וביחידות השיח
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"ו, ל"י, ל"א, ע"ו, לרבות שורשים מורכבים ושורשים בעלי עיצורים גרוניים
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: שורש ומשקל, בסיס וצורן (גזירה) סופי
√	• משמעויות המשקלים, לרבות שמות הפעולה
√	• הבחנה בין צורני נטייה לצורני גזירה ומשמעויות הצורנים
√	• שיקולי הדעת בחידושי מילים בלשון התקנית והתת-תקנית. יש לעמוד על משמעות התחדישים ועל שיקולי הדעת הדקדוקיים והסמנטיים.
√	• דיוקי הגייה בהקשר: בחירה בין שתי צורות תקניות בהקשר נתון כגון נוצרות / נוצרות; כנס / הכנס
X	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: פי"צ, פ"א, כפולים (ע"ע)
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרות האלה: פי"צ, פ"א, כפולים (ע"ע)
X	• דרכי היווצרות השורשים המרובעים, השורשים התנייניים והשורשים גזרי השם
X	• המשמעויות העיקריות והברורות של הבניינים: פעיל וסביל; זיהוי הפעלים הסבילים ומשמעות השימוש בהם בטקסטים וביחידות השיח. המרת צורות מפעיל לסביל ולהפך
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: בסיס ובסיס (הלחם בסיסים והרכב בסיסים), ראשי תיבות (נוטריקון)
X	• הרחבת אוצר המילים באמצעות שאילה מלעז
X	• תיקוני הגייה: הבחנה בין מילה שהגייתה משובשת ובין מילה שהגייתה תקנית, כמפורט בחוזר המפמ"ר

מועדי תשפ"א, 2021

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

לשון: תחביר	
√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• סיווג משפטים מכל הסוגים: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה)
√	• משפט בעל חלקים כוללים
√	• זיהוי תפקידיהם התחביריים של מילים וצירופים: נושא, נשוא (פועלי, שמני, מורחב), האוגד לסוגיו, מושא (ללא הבחנה בין סוגי מושאים), תיאור (ללא הבחנה בין סוגי תיאורים), לוואי, תמורה, הסגר; יש לעמוד על תפקידיהם התקשורתיים, הרטוריים והפרגמטיים של חלקי המשפט שלעיל.
√	• זיהוי ותחימה מדויקת של איברים ופסוקיות. במשפט המורכב יידרש זיהוי הפסוקיות האלה: נושא, נשוא, לוואי, מושא, תיאור. על התלמיד להבחין בין פסוקיות התיאור האלה: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי וויתור; המשפטים המורכבים עשויים לכלול כמה פסוקיות וכן פסוקיות מורכבות.
√	• זיהוי, המרה והשלמה של הקשרים הלוגיים ומילות הקישור המבטאות אותם – במשפט, בחלקים כוללים ומאוחים וביחידות שיח; הקשרים הלוגיים: ריבוי והוספה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, השוואה ועימות, ניגוד, ויתור, תנאי, צמצום וברירה
√	• המרות משפטים ומבנים תחביריים שונים ועמידה על הבדלי התפקוד של המשפטים
√	• פירוק משפטים לכמה משפטים עצמאיים והרכבת משפטים ליחידות שיח
√	• פיסוק תקין: נקודה, סימן שאלה, פסיק, נקודתיים, מירכאות
√	• מבנים תחביריים להדגשת הרעיון או דברי המוען: שינוי סדר המילים במשפט ומבנים תחביריים כגון לא/אין... אלא/כי אם...
X	• משפטים בעלי מבנה מיוחד: משפט בעל חלק ייחוד ומשפט בעל נושא סתמי
X	• זיהוי התפקידים התחביריים של מילים/צירופים במשפט: נושא מודלי, נושא דמוי פועל/יש-אין, פנייה, קריאה
X	• הפסוקית המצומצמת: זיהוי, תחימה, תפקידיה התחביריים והרטוריים
X	• ניתוח משפטים מורכבים בעלי פסוקית מאוחה או משפטים מאוחים בעלי איברים מורכבים
X	• זיהוי מבנים דר־משמעיים מבחינה תחבירית, ניתוחם והמרתם במבנים חד־משמעיים, לרבות כתיבת הסברים במונחים לשוניים או יצירת הקשר להבהרת הד־משמעות
X	• תקינות: זיהוי מבנים תחביריים משובשים ותיקונם, לרבות הסבר השיבוש או בחירה במבנה התקין וכתיבת הסבר
X	• דרכי המסירה וביטוי התחבירי: פסוקית בדיבור ישיר, פסוקית בדיבור עקיף, הסגר (בבחינה עשוי להידרש זיהוי ההסגר במשפט, כמצוין לעיל, וכן עמידה על תפקידיו הרטוריים האחרים)
X	• מבנים תחביריים להבעת מודליות: נושא מודלי, משפטי ציווי, נושא מורחב (בבחינה עשוי להידרש זיהוי הנשוא המורחב במשפט, כמצוין לעיל)
X	• מבנים תחביריים להעלמת עושה הפעולה: נושא סתמי, שימוש בסביל, פסוקית נושא (בבחינה עשוי להידרש זיהוי פסוקית הנושא במשפט, כמצוין לעיל)

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם

סמל שאלון: 011241

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

הבנת הנקרא והבעה בכתב	
סוגי הטקסטים	
√	• מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	• מאמרי עמדה ושכנוע
√	• טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
√	• טקסטים שימושיים
X	• ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	• טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות
ממדי הבנת הנקרא	
ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה, כמפורט בחוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"א (סעיף 3.5). במקצת משאלות ההבנה ייבדקו גם היבטים של ניסוח, המבע והתקינות.	
כתיבה	
√	• כתיבה הממזגת בין כמה טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי התוכן במטלה.
X	• כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים
לשון: תקינות בשם המספר, באותיות השימוש ובמילות היחס	
√	• שימוש תקני בשם המספר: בצורה ובהתאם; הסוג: המספר המונה (היסודי), לרבות תאריכים, המספר הסודר, המספר הסתמי
X	• שימוש תקני בשם המספר: שברים
X	• הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) בהצטרפותן לשם המספר
X	• הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) בהצטרפותן לשמות העצם
X	• שימוש תקני במילות היחס

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

לשון: מערכת הצורות	
√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"י/ו, ל"י, ל"א, ע"ו/י, לרבות שורשים מורכבים
√	• עמידה על הקשר בין צורות הפועל למשמעות ולשימוש בהן בטקסט וביחידות השיח
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"י/ו, ל"י, ל"א, ע"ו/י, לרבות שורשים מורכבים
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: שורש ומשקל, בסיס וצורך (גזירה) סופי
√	• משמעויות המשקלים, לרבות שמות הפעולה
√	• הבחנה בין צורני נטייה לצורני גזירה ומשמעויות הצורנים
√	• שיקולי הדעת בחידושי מילים בלשון התקנית והתת-תקנית. יש לעמוד על משמעות התחדישים ועל שיקולי הדעת הדקדוקיים והסמנטיים.
X	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: פ"נ, פי"צ, פ"א, כפולים (ע"ע), שורשים בעלי עיצורים גרוניים המשפיעים על הגיית המילה
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרות האלה: פ"נ, פי"צ, פ"א, כפולים (ע"ע), שורשים בעלי עיצורים גרוניים המשפיעים על הגיית המילה
X	• דרכי היווצרות השורשים המרובעים, השורשים התנייניים והשורשים גזורי השם
X	• המשמעויות העיקריות והברורות של הבניינים: פעיל וסביל; זיהוי הפעלים הסבילים ומשמעות השימוש בהם בטקסטים וביחידות השיח. המרת צורות מפעיל לסביל ולהפך
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: בסיס ובסיס (הלחם בסיסים והרכב בסיסים), ראשי תיבות (נוטריקון)
X	• הרחבת אוצר המילים באמצעות שאילה מלעז
X	• תיקוני הגייה: הבחנה בין מילה שהגייתה משובשת ובין מילה שהגייתה תקנית, כמפורט בחוזר המפמ"ר
X	• דיוקי הגייה בהקשר: בחירה בין שתי צורות תקניות בהקשר נתון כגון נוצרות / נוצרות; פנס / הפנס

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

לשון: תחביר	
√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• סיווג משפטים מכל הסוגים: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה)
√	• משפט בעל חלקים כוללים
√	• זיהוי תפקידיהם התחביריים של מילים וצירופים: נושא, נשוא (פועלי, שמני, מורחב), האוגד לסוגיו, מושא (ללא הבחנה בין סוגי מושאים), תיאור (ללא הבחנה בין סוגי תיאורים), לוואי, תמורה, הסגר; יש לעמוד על תפקידיהם התקשורתיים, הרטוריים והפרגמטיים של חלקי המשפט שלעיל.
√	• זיהוי ותחימה מדויקת של איברים ופסוקיות. במשפט המורכב יידרש זיהוי הפסוקיות האלה: נושא, נשוא, לוואי, מושא, תיאור. על התלמיד להבחין בין פסוקיות התיאור האלה: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי וויתור; המשפטים המורכבים עשויים לכלול כמה פסוקיות וכן פסוקיות מורכבות.
√	• זיהוי, המרה והשלמה של הקשרים הלוגיים ומילות הקישור המבטאות אותם – במשפט, בחלקים כוללים ומאוחים וביחידות שיח; הקשרים הלוגיים: ריבוי והוספה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, השוואה ועימות, ניגוד, ויתור, תנאי, צמצום וברירה
√	• המרות משפטים ומבנים תחביריים שונים ועמידה על הבדלי התפקוד של המשפטים
√	• פירוק משפטים לכמה משפטים עצמאיים והרכבת משפטים ליחידות שיח
√	• מבנים תחביריים להדגשת הרעיון או דברי המוען: שינוי סדר המילים במשפט ומבנים תחביריים כגון לא/אין... אלא/כי אם...
X	• משפטים בעלי מבנה מיוחד: משפט בעל חלק ייחוד ומשפט בעל נושא סתמי
X	• זיהוי התפקידים התחביריים של מילים/צירופים במשפט: נושא מודלי, נושא דמוי פועל/יש-אין, פנייה, קריאה
X	• הפסוקית המצומצמת: זיהוי, תחימה, תפקידיה התחביריים והרטוריים
X	• ניתוח משפטים מורכבים בעלי פסוקית מאוחה או משפטים מאוחים בעלי איברים מורכבים
X	• זיהוי מבנים דר־משמעיים מבחינה תחבירית, ניתוחם והמרתם במבנים חד־משמעיים, לרבות כתיבת הסברים במונחים לשוניים או יצירת הקשר להבהרת הד־משמעות
X	• תקינות: זיהוי מבנים תחביריים משובשים ותיקונם, לרבות הסבר השיבוש או בחירה במבנה התקין וכתיבת הסבר
X	• דרכי המסירה וביטוי התחבירי: פסוקית בדיבור ישיר, פסוקית בדיבור עקיף, הסגר (בבחינה עשוי להידרש זיהוי ההסגר במשפט, כמצוין לעיל, וכן עמידה על תפקידיו הרטוריים האחרים)
X	• מבנים תחביריים להבעת מודליות: נושא מודלי, משפטי ציווי, נושא מורחב (בבחינה עשוי להידרש זיהוי הנשוא המורחב במשפט, כמצוין לעיל)
X	• מבנים תחביריים להעלמת עושה הפעולה: נושא סתמי, שימוש בסביל, פסוקית נושא (בבחינה עשוי להידרש זיהוי פסוקית הנושא במשפט, כמצוין לעיל)
X	• פיסוק תקין: נקודה, סימן שאלה, פסיק, נקודתיים, מירכאות
X	• המרת משפטים ממבנה פעיל במשפטים ממבנה סביל ולהפך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לכבדי שמיעה ולחירשים

סמל שאלון: 011281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

הבנת הנקרא והבעה בכתב

<u>סוגי הטקסטים</u>	
√	• מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	• מאמרי עמדה ושכנוע
√	• טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
√	• טקסטים שימושיים
X	• ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	• טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות
<u>ממדי הבנת הנקרא</u>	
ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה כמפורט בחוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"א. במקצת משאלות ההבנה ייבדקו גם היבטים של ניסוח, מבע ותקינות.	
<u>כתיבה</u>	
√	• כתיבה הממוזגת בין שני טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי התוכן במטלה
X	• כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים

לשון: תקינות בשם המספר

√	• שימוש תקני בשם המספר: בצורה ובהתאם. הסוג: המספר המונה (לרבות תאריכים), המספר הסודר, המספר הסתמי
---	---

מועדי תשפ"א, 2021

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

לשון: מערכת הצורות

√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"ו, ל"י, ל"א, ע"ו/י
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"ו, ל"י, ל"א, ע"ו/י
√	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: שורש ומשקל, בסיס וצורן גזירה סופי
√	• משמעויות המשקלים, לרבות שמות הפעולה ומשקלי הבינוני כפי שמפורטים בחוזר המפמ"ר לנבחני כו"ח
√	• משמעויות הצורנים הסופיים כפי שמפורטים בחוזר המפמ"ר לנבחני כו"ח
X	• ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות האלה: פי"צ, פ"א
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות בגזרות האלה: פי"צ, פ"א
X	• משמעויות עיקריות וברורות של הבניינים: פעיל וסביל
X	• ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי דרכי התצורה האלה: בסיס ובסיס (הלחם בסיסים והרכב בסיסים), ראשי תיבות (נוטריקון)
X	• הרחבת אוצר המילים באמצעות שאילה מלעז

לשון: תחביר

√	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל)
√	• סיווג משפטים מכל הסוגים: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה)
√	• משפט בעל חלקים כוללים
√	• זיהוי תפקידיהם התחביריים של מילים וצירופים: נושא, נשוא, פועלי, שמני (שם עצם ושם תואר), מורכב, האוגד לסוגיו, מושא (ללא הבחנה בין סוגי מושאים), תיאור (ללא הבחנה בין סוגי תיאורים), לוואי, תמורה
√	• זיהוי ותחימה מדויקת של איברים ופסוקיות. במשפט המורכב יידרש זיהוי הפסוקיות האלה: לוואי, מושא, תיאור.
√	• זיהוי, המרה והשלמה של הקשרים הלוגיים ומילות הקישור המבטאות אותם – במשפט, בחלקים כוללים ומאוחים וביחידות שיח; הקשרים הלוגיים: ריבוי והוספה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, השוואה ועימות, ניגוד, ויתור, תנאי, צמצום וברירה
√	• המרות משפטים ומבנים תחביריים שונים
√	• פירוק משפטים למשפטים עצמאיים והרכבת משפטים ליחידות שיח
√	• תקינות מבחינת פיסוק: נקודה
X	• הסגר
X	• דרכי מסירה: דיבור ישיר, דיבור עקיף, הסגר
X	• תקינות מבחינת פיסוק: פסיק, סימן שאלה, סימן קריאה, מירכאות, נקודתיים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011271

בשאלון זה נבחנים רק על פרקי הלשון, והמיקוד לפרקים האלה זהה למיקוד של פרקי הלשון בשאלון 11281.
(ראה לעיל).

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם

סמל שאלון: 011231

בשאלון זה נבחנים רק על פרקי הלשון, והמיקוד לפרקים האלה זהה למיקוד של פרקי הלשון בשאלון 11241 מותאם
(ראה לעיל).

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון עתיר מדיה

סמל שאלון: 011267

המיקוד לשאלון זה זהה למיקוד של שאלון 11281 (ראה לעיל).

עם זאת בטקסטים ובשאלות בשאלון זה ייכללו "מילים חמות", קישורים המאפיינים טקסטים דיגיטליים, סרטונים וקטעי שמע. לרשות הנבחנים יעמדו כלי סימון ועריכה של טקסטים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם עתיר מדיה

סמל שאלון: 011247

המיקוד לשאלון זה זהה למיקוד של שאלון 11241 מותאם (ראה לעיל).

עם זאת בטקסטים ובשאלות בשאלון זה ייכללו "מילים חמות", קישורים המאפיינים טקסטים דיגיטליים, סרטונים וקטעי שמע. לרשות הנבחנים יעמדו כלי סימון ועריכה של טקסטים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011282

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√ .
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X .

הבנת הנקרא 60%	
סוגי הטקסטים	
√	• מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	• מאמרי עמדה ושכנוע
X	• ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	• טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות
X	• טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
X	• טקסטים שימושיים
ממדי הבנת הנקרא	
ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק); הערכה ביקורתית ורפלקציה, כמפורט בחוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"א (סעיפים 3.3 ו-3.4). במקצת משאלות ההבנה ייבדקו גם היבטים של ניסוח, מבע ותקינות.	
אוצר מילים	
√	— הבנת משמעויותיהם של מילים וצירופים בתוך הקשר
X	— יחסי מילים ומשמעים, כגון נרדפות, ניגודיות והיכללות
הבעה בכתב 40%	
√	כתיבת טיעון בזיקה לטקסט אחד או שניים או בזיקה לקטע שאינו אחד המאמרים או שאינו בזיקה לטקסטים. היקף הכתיבה הנדרש הוא 300 מילים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011284

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.

הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

הבנת הנקרא

• סוגי טקסטים:

√	מאמרים עיוניים במבנים לוגיים־רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	מאמרי עמדה ושכנוע
√	טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
√	טקסטים שימושיים
X	ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות

• ממדי הבנת הנקרא

ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה כמפורט בחוזר המפמ"ר.

הבעה בכתב

• כתיבה ממוזגת בין כמה טקסטים בהתאם לדרישות המטלה ולמטרותיה

לשון	
	פירוק, הרכבה ויצירה של המבנים האלה:
√	צירופי סמיכות: השינויים החלים בנסמך; ריבוי הסמיכות; פירוק הסמיכות; יידוע הסמיכות
√	צירופי שם עצם ותואר: יידוע הצירוף, ריבוי הצירוף
X	צירופי סמיכות + שם תואר
X	התאמת הפועל לצירוף הסמיכות
√	הכרת עיקרי המשפט: הנושא, הנשוא הפועלי, משלימי השם ומשלימי הפועל
√	חלקים כוללים במשפט בקשר של ניגוד וברירה
X	הנשוא השמני
X	חלקים כוללים בקשר של ריבוי
X	האוגד ונטיותיו: הפועל 'להיות' בעבר ובעתיד
X	האוגד: כינויי הגוף (הוא, היא, הם, הן)

צירופים

עמודי המשפט

המשפט השמני

מועדי תשפ"א, 2021

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

X	זיהוי, המרה והשלמה של משפטי קיום ומשפטי שייכות: משפטי קיום (יש/אין) בהווה, בעבר ובעתיד	משפטי קיום ומשפטי שייכות
X	משפטי שייכות יש/אין בהווה, בעבר ובעתיד	
X	צורות השלילה 'אין' בנטיות הגוף השונות	
√	המרה בין סוגי המשפטים: פשוט, מחובר ומורכב תוך שמירה על המשמעות הלוגית של המשפט ושימוש תקין במילות הקישור	מבנים תחביריים במשפט וביחידות השיח
√	הרכבת משפטים ליחידות שיח	
X	פירוק משפטים למשפטים עצמאיים	
X	הקשרים: ש, אשר, ה"א הזיקה, היוצרים פסוקיות לוואי להרחבת שם העצם	משפטי לוואי
√	תנאי קיים: בלי, ללא, אם	משפטי תנאי
X	תנאי בטל: לו, אילו	
√	לפני שם העצם: בגלל ה	משפטי סיבה ותוצאה
√	פסוקית סיבה הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: משום ש, מכיוון ש, מאחר ש, כי, לכן, לפיכך, על כן, בעקבות זאת	
√	פסוקית ויתור הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: אבל, אך, בכל זאת, למרות, על אף, אף על פי ש, על אף ש, גם אם, אף על פי כן, עם זאת	משפטי ויתור
√	משפטי אומנם... אבל...	משפטי הסתייגות
√	משפטי לא... אלא... (במשפט בעל חלקים כוללים)	משפטי ניגוד והשוואה
X	בין משפטים או בראש המשפט הקשרים: כמו, כמו ש... כשם ש... כך	
X	לפני שם העצם הקשרים: בניגוד ל, בהשוואה ל, לעומת ה	
√	לפני שם עצם הקשרים: למען, לשם כדי/בשביל + שם פועל, כדי ש – לפני פועל בעתיד	משפטי תכלית
X	שימוש תקין בקשרים: ו, גם, בנוסף על כך, זאת ועוד, יתר על כן, יתרה מזו, לא רק... אלא גם...	משפטי הוספה והדגשה
X	מילות הזמן המתייחסות לנקודת זמן מסויימת ונלמדות כפריטים לקסיקליים: היום, מחר, לעיתים, עתה, אשתקד, מעולם, לעולם, קודם לכן וכדומה	משפטי זמן
√	פסוקית נושא הפותחת ב ש, כי, מילת שאלה	משפטי תוכן
√	פסוקית נושא שבראשה מילות השעבוד מה ש, מי ש	
X	פסוקית נושא המתייחסת לפועל סביל	
√	שימוש (שיבוץ והמרות) בצורת שם הפועל במבנים מודליים המביעים עמדה, הזהרה, המלצה או הוראה: צריך, אפשר, אסור, מותר, כדאי, חשוב, רצוי, מקובל + שם פועל ודומיהם	מבנים תחביריים מודליים
√	זיהוי ופיסוק משפטים בדיבור ישיר ובדיבור עקיף	דיבור ישיר
√	המרה מדיבור ישיר לעקיף ולהפך	ודיבור עקיף
√	זיהוי מבנים תחביריים (ברמת הצירוף או המשפט) משובשים ותיקונים, לרבות הסבר השיבוש או הבחירה במבנה התקין	תקינות תחבירית

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

מערכת הצורות: הפועל והשם	
√	זיהוי השורשים בגזרות השונות ויצירת פעלים, שמות פועל ושמות פעולה בבניינים השונים על פי שורש נתון
√	זיהוי הגזרות: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"י/ו, ל"י/ה, ל"א, ע"ו/י. ייתכנו שורשים מגזרת הכפולים הנוטים על דרך השלמים
X	זיהוי הגזרות פ"צ, פ"א
X	זיהוי, שיבוץ והמרה של צורות הפועל מפעיל לסביל ולהפך
√	עמידה על משמעויות המשקלים: מְקַטֵּל, מְקַטְּלָה, מְקַטֵּל, מְקַטְּלָה, קָטַל, קָטַלְתָּ, קָטַלְתָּ
√	זיהוי משמעויות הצורנים הסופיים: סָן, סִי, סִית, סוֹן, סָאי
X	ניתוח ומיון של שמות לפי דרכי התצורה: שורש ומשקל, בסיס וצורן (תחילי וסופי). השורשים יהיו בגזרות האלה: שלמים (לרבות מרובעים), פ"נ, פ"י/ו, פ"א, פ"י/ו, ל"י/ה, ל"א, ע"ו/י. ייתכנו שורשים מגזרת הכפולים הנוטים על דרך השלמים
X	ידיעת הצורות התקינות בכמה היבטים: בחירה בצורה התקנית או תיקון צורה שגויה
√	שימוש תקין בשם המספר: הנטייה וההתאם הסוג: מספר יסודי (מונה), מספר סידורי
X	המספר הסתמי, תאריכים
√	שימוש במילות היחס המתאימות לפועל ולשם והבחנה במשמעויות (קינא ב/ל, אחראי ל/על וכדומה)
√	נטייה ושיבוץ של מילות היחס בהקשר (בצירוף מחסן מילות יחס או בלעדיו)
X	מילות היחס בשאלה, כגון: ממה? ממי? על מה? על מי?
X	שימוש תקין ונטייה תקנית של אותיות היחס ומילות היחס (אצלם, אלייך, אתכם, בשבילם, בלעדיהם וכדומה)

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011274

- הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

הבנת הנקרא

• סוגי טקסטים:

√	מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	מאמרי עמדה ושכנוע
√	טקסטים שימושיים
X	טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
X	ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות

• ממדי הבנת הנקרא

ייתכנו שאלות בכל ממדי הבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה כמפורט בחוזר המפמ"ר.

הבעה בכתב

√	הבעת עמדה והנמקתה – חיבור טיעון
X	מכתב לנמענים שונים בנסיבות אותנטיות כגון כתיבת מכתב תודה, מכתב תלונה
X	נייר עמדה
X	המלצה על סרט, ספר או סדרה

לשון

√	ריבוי שמות העצם, לרבות צורות ריבוי החורגות מהמערכת	שם העצם ושם התואר
√	צירוף שם עצם ביחיד וברבים, המרת הכינוי החבור בכינוי פרוד ולהפך	
√	יידוע השם, ה"א היידוע, – מילות היחס+תווית היידוע (בְּבֵית, בְּבֵית, מֵהַבֵּית)	
X	מינו של שם העצם, לרבות מילים שכיחות בלא סממן חיצוני של המין, כגון אבן, עיר, יום	
√	הפיכת שם פועל לפועל נטוי בתוך משפט, לרבות התאם במין ובמספר בין הפועל לשם במשפט	הפועל
√	נטיית מילות היחס האלה: ב, ל, מן, אצל, על יד, בשביל, בין, אל, בלעדי	מילות היחס
X	נטיית מילות היחס האלה: על, מעל, אחרי, מאחורי, לפני, על ידי	
X	התאמת מילות היחס ואותיות היחס המוצרכות לפועל	
X	מילת היחס את לפני מושא ישיר מיודע	

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

√	פירוק, הרכבה ויצירה של משפטים. יש לעמוד עם התלמידים על סוגי המשפטים האלה: משפטי סיבה ותוצאה, משפטי ניגוד והשוואה ומשפטי זמן	תחביר
X	משפטי תכלית	
√	הבחנה בין זכר לנקבה במספר המונה במספרים 1-100 בלבד	שם המספר
X	המספר הסודר	

עברית: הבנה, הבעה ולשון

סמל שאלון: 011272

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

הבנת הנקרא

• סוגי טקסטים:

√	מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	מאמרי עמדה ושכנוע
√	טקסטים שימושיים
X	טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים
X	ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
X	טקסטים בלתי מילוליים כגון קריקטורות

• ממדי הבנת הנקרא

ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה כמפורט בחוזר המפמ"ר.

הבעה בכתב

√	הבעת עמדה והנמקתה – חיבור טיעון
X	מכתב לנמענים שונים בנסיבות אותנטיות כגון כתיבת מכתב תודה, מכתב תלונה
X	נייר עמדה
X	המלצה על סרט, ספר או סדרה

מועדי תשפ"א, 2021

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

לשון	
חלקי הדיבר	
√	צורני ריבוי השם סים / סות לזכר ולנקבה, כגון: ילד – ילדים, ילדה – ילדות וצורות ריבוי החורגות מהמערכת, כגון: שולחן – שולחנות, ביצה – ביצים
√	נטיית השייכות של שם העצם ביחיד וברבים
√	המרת כינוי חבור לפרוד ולהפך
√	יידוע השם: ה"א היידוע, כינוי שייכות, שם פרטי
X	מינו של שם העצם: זכר, נקבה לרבות שמות ללא צורת יחיד, כגון שמיים, מים
X	צורות הזוגי, כגון עיניים, שפתיים, מכנסיים, מספריים
X	מילים שכיחות בזכר או בנקבה שאין להן סממן חיצוני של המין, כגון דרך, רוח, חצר, אבן, ארץ, עיר, לילה
X	מילות היחס + תוויית יידוע: בפית לעומת מהבית
√	התאמת שם התואר לשם העצם במין, במספר וביידוע. תידרש תקינות לשונית ברמת הצירוף וברמת המשפט
√	יצירת פועל והתאמתו לגוף
√	יצירת שם הפועל ושיבוצו במשפט או בקטע
X	זיהוי הפועל במשפט ובפסקה
X	זמני הפועל, הגופים וצורני הנטייה
√	שיבוץ מילת היחס את לפני מושא ישיר מיודע, כגון תן לי את הספר.
X	נטיית מילות היחס האלה: על ידי, את, ב, מן, של, אצל, על יד/ליד, עם, את, בשביל, ל, אל, על, מעל, אחרי, מאחורי, לפני, בלעדי, מתחת
X	מילות היחס המוצרכות לפועל כגון: לעזור ל, להשתמש ב, לנסוע ל/אל (פועלי התנועה), לדון ב ודומיהם
√	הכרת עמודי המשפט: הנושא, הנושא הפועלי
√	התאמת הנושא הפועלי לנושא בזמן ובגוף
√	סדר המילים במשפט: יצירת משפטים בעלי סדר מילים תקין והגיוני.
√	קשרים לוגיים: הבנת התפקיד הרטורי והשימוש הנכון בקשרים הלוגיים במשפטים וביחידות השית. על הנבחנים להכיר את הקשרים האלה: תנאי (קיים בלבד), סיבה ותוצאה, ויתור, ניגוד, השוואה, תכלית, זמן והוספה.
X	הנושא השמני
X	התאמת האוגד (מסוג כינוי הגוף) לנושא במין ובמספר
X	המרה בין צורות החיווי למשפט שאלה ולהפך
X	הכרת השימוש בקשרים המופיעים לפני שם העצם ולפני פסוקית, בתחילת המשפט ובאמצעו
X	שימוש תקני בסימני הפיסוק האלה: נקודה, סימן שאלה וסימן קריאה

